

12-bob. Ortiqcha to‘langan va ortiqcha undirilgan soliqlarni hisobga olish hamda qaytarish

103-modda. Ortiqcha to‘langan va ortiqcha undirilgan soliqlarni hisobga olish hamda qaytarish to‘g‘risidagi umumiy qoidalar

Soliq to‘lovchi tomonidan ortiqcha to‘langan yoki undan ortiqcha undirilgan soliq summasi soliq to‘lovchining qarzi bo‘lmagan taqdirda shu soliq to‘lovchiga qaytarilishi yoxud ushbu soliq bo‘yicha kelgusi to‘lovlar hisobiga hisobga olinishi lozim.

Soliq to‘lovchida soliq qarzi mavjud bo‘lgan taqdirda, ortiqcha to‘langan yoki ortiqcha undirilgan soliq summasi ushbu qarzni uzish hisobiga quyidagi ketma-ketlikda hisobga olinishi lozim:

- 1) mazkur soliq turining penyasi bo‘yicha qarz hisobiga;
- 2) boshqa soliqlar va ularning penyalari bo‘yicha qarzni uzish hisobiga;
- 3) soliqqa oid huquqbuzarliklar uchun jarimalarni to‘lash hisobiga.

Ortiqcha to‘langan soliq summasi soliq to‘lovchining arizasiga ko‘ra soliq to‘lovchiga to‘liq yoki qisman qaytarilishi mumkin.

Ushbu moddaning **birinchi** yoki **ikkinchi qismiga** muvofiq va **uchinchi qismini** hisobga olgan holda qaytarilishi lozim bo‘lgan summani soliq to‘lovchiga qaytarish ushbu Kodeksning **104** va **105-moddalarida** belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

Soliqlarning ortiqcha to‘langani ehtimolidan dalolat beruvchi faktlar aniqlangan taqdirda, soliq organining yoki soliq to‘lovchining taklifiga ko‘ra soliqlar, penyalar va jarimalar bo‘yicha hisob-kitoblarni birgalikda o‘zaro solishtirish o‘tkazilishi mumkin.

Soliqning ortiqcha to‘langan summalarini hamda hisoblangan foizlarini hisobga olish yoki qaytarish milliy valyutada amalga oshiriladi.

Ushbu bobda belgilangan qoidalar ortiqcha to‘langan yoki ortiqcha undirilgan bo‘nak va joriy to‘lovlar, yig‘imlar, penyalar va jarimalarning summalarini hisobga olishga yoki qaytarishga nisbatan ham qo‘llaniladi hamda soliq agentlari va yig‘imlarni to‘lovchilarga nisbatan ham tatbiq etiladi.

Ushbu bobda belgilangan qoidalar ortiqcha to‘langan yoki ortiqcha undirilgan yig‘imlar, penyalar va jarimalar summalarini boshqa vakolatli organlar tomonidan hisobga olishga yoki qaytarishga nisbatan ham qo‘llaniladi.

Ushbu bobda belgilangan qoidalar soliq organining qaroriga ko‘ra o‘rni qoplanishi lozim bo‘lgan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasini hisobga olishga yoki qaytarishga nisbatan ham qo‘llaniladi.

Ushbu bobda belgilangan qoidalar noto‘g‘ri to‘langan soliq summasini, shuningdek penyalar va jarimalarni hisobga olishga yoki qaytarishga nisbatan ham qo‘llaniladi.

104-modda. Ortiqcha to‘langan soliqni hisobga olish yoki qaytarish tartibi

Soliq bo‘yicha qarzini qoplash hisobiga soliq to‘lovchi tomonidan ortiqcha to‘langan summani ushbu Kodeksning 103-moddasi **ikkinchi qismida** nazarda tutilgan hisobga olish soliq organlari tomonidan mustaqil ravishda amalga oshiriladi.

Ortiqcha to‘langan soliq summasini soliq qarzini qoplash hisobiga hisobga olish to‘g‘risidagi qaror soliq organi tomonidan soliqning ortiqcha to‘langanligi fakti aniqlagan kundan e‘tiboran yoki agar soliq organi va soliq to‘lovchi tomonidan u to‘lagan

solliqlarni birgalikda o‘zaro solishtirish o‘tkazilgan bo‘lsa, bunday birgalikdagi solishtirish dalolatnomasi soliq organi va soliq to‘lovchi tomonidan imzolangan kundan e‘tiboran yoxud sudning tegishli qarori qonuniy kuchga kirgan kundan e‘tiboran o‘n kun ichida qabul qilinadi.

Ushbu moddaning **birinchi** va **ikkinchi qismlarida** nazarda tutilgan qoida soliq to‘lovchiga o‘zi ortiqcha to‘lagan soliq summasini uning soliq qarzini qoplash hisobiga hisobga olish to‘g‘risida soliq organiga yozma ariza taqdim etishiga to‘sqinlik qilmaydi. Bunday ariza mavjud bo‘lgan taqdirda soliq organining ortiqcha to‘langan soliq summasini soliq qarzini uzish hisobiga hisobga olish to‘g‘risidagi qarori soliq to‘lovchining arizasi olingan kundan e‘tiboran yoki, agar birgalikda o‘zaro solishtirish o‘tkazilgan bo‘lsa, soliq organi soliq to‘lovchi bilan u to‘lagan solliqlarni birgalikda o‘zaro solishtirish dalolatnomasini imzolangan kundan e‘tiboran o‘n kun ichida qabul qilinadi.

Ortiqcha to‘langan soliq summasi, ushbu Kodeksning **103-moddasi** qoidalarini inobatga olgan holda, soliq to‘lovchiga uning yozma arizasiga binoan soliq organi tomonidan bunday ariza olingan kundan e‘tiboran o‘n besh kun ichida qaytarilishi lozim.

Ortiqcha to‘langan soliq summasini hisobga olish yoki qaytarish to‘g‘risidagi ariza, agar soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, ko‘rsatilgan summa to‘langan kundan e‘tiboran besh yil ichida berilishi mumkin.

Ortiqcha to‘langan soliq summasini qaytarish to‘g‘risidagi qaror soliq organi tomonidan soliq to‘lovchining tegishli arizasi olingan kundan e‘tiboran yoki, agar birgalikda o‘zaro solishtirish o‘tkazilgan bo‘lsa, soliq organi soliq to‘lovchi bilan u to‘lagan

solliqlarning birgalikdagi o'zaro solishtirish dalolatnomasini imzolagan kundan e'tiboran o'n kun ichida qabul qilinadi.

Ushbu moddaning **sakkizinchi qismida** ko'rsatilgan muddat o'tgunga qadar soliq organining tegishli summani qaytarish to'g'risidagi qarori asosida rasmiylashtirilgan ortiqcha to'langan soliq summasini qaytarishga doir topshiriqnoma soliq organi tomonidan byudjet to'g'risidagi qonun hujjatlariga muvofiq soliq to'lovchiga qaytarib berishni amalga oshirish uchun g'aznachilikka yuboriladi.

Soliq organi ortiqcha to'langan soliq summasini hisobga olishni yoki qaytarishni rad etish to'g'risidagi qabul qilingan qaror haqida soliq to'lovchiga bunday qaror qabul qilingan kundan e'tiboran uch kun ichida xabar qilishi shart. Agar ortiqcha to'langan soliq summasini soliq to'lovchiga qaytarish ushbu moddaning **to'rtinchi qismida** belgilangan muddat buzilgan holda amalga oshirilsa, belgilangan muddatda qaytarilmagan summa uchun soliq to'lovchiga qaytarish muddati buzilgan har bir kalendar kun uchun foizlar hisoblanadi. Hisoblangan foizlar tegishli byudjet mablag'lari hisobidan to'lanadi. Foiz stavkasi qaytarish muddati buzilgan kunlarda amal qilgan O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining qayta moliyalashtirish stavkasiga teng etib qabul qilinadi.

Yanglishib to'langan soliq summalari, shuningdek penyalar va (yoki) jarimalar soliq to'lovchiga uning yoxud bankning yoki O'zbekiston Respublikasi G'aznachiligining yozma murojaati asosida, agar xatolik ular tomonidan yo'l qo'yilgan bo'lsa, qaytariladi.

Soliq to'lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo'yicha foyda solig'ining ortiqcha to'langan summalari shu konsolidasiyalashgan guruhning mas'ul ishtirokchisiga ushbu

moddada belgilangan tartibda hisobga olinishi (qaytarilishi) lozim.

Soliq to'lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhini tashkil etish to'g'risidagi shartnomaning amal qilishi tugagan taqdirda, soliq to'lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo'yicha ortiqcha to'langan foyda solig'ining ushbu konsolidasiyalashgan guruh bo'yicha mavjud bo'lgan soliq qarzi hisobiga hisobga olinmaydigan va (yoki) hisobga olinmagan summolari shu soliq to'lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas'ul ishtirokchisi bo'lgan yuridik shaxsga uning yozma arizasiga binoan hisobga olinishi yoki qaytarilishi lozim.

105-modda. Ortiqcha undirilgan soliqni hisobga olish yoki qaytarish tartibi

Ortiqcha undirilgan soliq summalarini hisobga olish yoki qaytarish to'g'risida soliq organiga ariza soliq to'lovchi tomonidan undan soliq ortiqcha undirilgani fakti o'ziga ma'lum bo'lgan kundan yoki sud qarori qonuniy kuchga kirgan kundan e'tiboran besh yil ichida berilishi mumkin.

Ortiqcha undirilgan soliq summasi ushbu Kodeksning **103-moddasi** qoidalarini hisobga olgan holda soliq to'lovchiga uning yozma arizasiga muvofiq soliq organi tomonidan bunday ariza qabul qilingan kundan e'tiboran o'n besh kun ichida, unga hisoblangan foizlar bilan birga qaytarilishi lozim.

Ortiqcha undirilgan soliq summasiga foizlar soliq to'lovchi undan soliq ortiqcha undirilgani fakti o'ziga ma'lum bo'lgan kundan yoki sudning qarori qonuniy kuchga kirgan kundan e'tiboran o'ttiz kun ichida murojaat etgan taqdirda hisoblanadi. Foizlar undirilgan kundan keyingi kundan e'tiboran haqiqiy hisobga olingan (qaytarilgan) kunga qadar hisoblanadi. Hisoblangan foizlar tegishli byudjet mablag'lari hisobidan

to‘lanadi. Foiz stavkasi O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining shu kunlardagi amal qilayotgan qayta moliyalashtirish stavkasiga teng etib qabul qilinadi.

Agar soliq ortiqcha undirilgani fakti aniqlangan bo‘lsa, soliq organi ortiqcha undirilgan soliq summasini, shuningdek ushbu moddaning **uchinchi qismida** nazarda tutilgan tartibda ortiqcha undirilgan summaga hisoblangan foizlarni hisobga olish va (yoki) qaytarish to‘g‘risida qaror qabul qiladi.

Ortiqcha undirilgan soliq summasini soliq to‘lovchining soliq qarzini uzish hisobiga yoki o‘sha soliq turi bo‘yicha yoxud ushbu Kodeksning 103-moddasi **ikkinchi qismida** nazarda tutilgan boshqa soliqlar bo‘yicha kelgusi to‘lovlar hisobiga hisobga olish soliq organlari tomonidan ushbu Kodeksning 104-moddasi **birinchi — beshinchi qismlarida** ortiqcha to‘langan soliq summalarini hisobga olish uchun belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

Ortiqcha undirilgan soliqni qaytarish tartibi ushbu Kodeksning **104-moddasida** ortiqcha to‘langan soliq summalarini qaytarish uchun belgilangan tartibga aynan o‘xshashdir.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha ortiqcha undirilgan foyda solig‘i summolari shu konsolidasiyalashgan guruhning mas‘ul ishtirokchisiga ushbu moddada belgilangan tartibda hisobga olinishi yoki qaytarilishi lozim.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhini tuzish to‘g‘risidagi shartnomaning amal qilishi tugatilgan taqdirda ushbu konsolidasiyalashgan guruh bo‘yicha mavjud bo‘lgan soliq qarzi hisobiga hisobga olinishi lozim bo‘lmagan va (yoki) hisobga olinmagan soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha foyda solig‘ining ortiqcha undirilgan summolari

solliq to'lovchilar ushbu konsolidasiyalashgan guruhining mas'ul ishtirokchisi bo'lgan yuridik shaxsga uning yozma arizasi asosida hisobga olinishi yoki qaytarilishi lozim.